

Archeoloog Jan Roymans toont voorwerpen uit de rivierbedding van de Maas.

© Johannes Timmermans

Geschiedenis uit bodem van Maas

Er zijn veel bodemschatten gevonden in de bedding van de Maas. Archeologisch onderzoek wijst uit dat de bedrijvigheid langs de rivier groter is geweest dan gedacht.

DOOR HENNIE JEUKEN

Liefst 2000 kilo metaal in de vorm van zo'n 1000 voorwerpen heeft oudheidkundig onderzoek in de rivierbedding van de Maas - tussen Maastricht en Roosteren, tijdens de uitvoering van het project Grensmaas, opgeleverd. Verantwoordelijk archeoloog Jan Roymans is aangenaam verrast „dat er zoveel lag”. Er is opvallend veel wapentuig gevonden uit de tijd dat de Vikingen in Limburg waren, tussen de jaren 800 en 900. Het wapentuig is aangetroffen in het gebied tussen Geulle aan de Maas en Elsloo, wat erop duidt

dat daar flink is gevochten. Hier heeft de archeoloog in het landschap, met behulp van infrarood materiaal, ook een hoogte weten vast te stellen die zou kunnen duiden op een vestiging van de Vikingen. Dat zou kunnen betekenen dat het Noormannenkamp Ascloha in deze regio heeft gelegen. Het lijkt geen twijfel dat de Vikingen een rol hebben gespeeld in Zuid-Limburg, maar waar ze precies verbleven kan de archeoloog - nog - niet zeggen omdat hij geen sluitend bewijs heeft. Dat moet verder onderzocht worden. Op Kasteelhoeve Hartelstein in Itteren benadrukt Roymans dat het onderzoek heel bijzonder is geweest omdat de vondsten uit 'natte grond' komen. Normaal richt archeologisch speurwerk zich op hoge oevers. Maar hij heeft ijzeren voorwerpen, als bijvangst van de grindwinning van het consortium Grensmaas, letterlijk boven water kunnen halen. Een magneetconstructie in de grindinstallaties filterde als het ware alle metalen objecten eruit. „99 procent van onze geschiedenis zit in de bodem”, zegt Roymans, waarna hij uitleg geeft over een deel van de gevonden waar, waaronder visgerei en agrarische werktuig, pijlen, speren en zwaarden vanaf de Romeinse tijd. „Dankzij het graafwerk van het consortium hebben we geheimen van de bedding van de Maas kunnen blootleggen.” Zo is nu meer bekend over handel. Er was bijvoorbeeld veel scheepvaart tussen Luik en Dordrecht. Hij toont een molensteen uit de twaalfde eeuw. Een halffabricaat waar de molenaar zelf mee aan de slag had gemoeten, maar de steen is wellicht overboord geslagen. Dat moet een aderlating zijn geweest voor zo'n molenaar, vertelt de archeoloog, „want twee van die stenen waren in die tijd net zoveel waard als een huis.”

Roymans ziet de Maas als een snoer die archeologische vindplaatsen verbindt. Die geschiedenis is essentieel voor de samenleving en de mensen moeten het kunnen beleven, stelt hij. Dat gebeurt in het nieuwe natuurgebied, een gevolg van de grindwinning, langs de rivier waar mensen rond kunnen struinen. In die natuur zijn straks verhalen waar te nemen over tijden van weleer en voorwerpen te zien van eeuwen geleden. „Zie het landschap als een museum.”

Er komt een grote tentoonstelling over de Maas aan in het Limburgs Museum. Deze gaat in 2020 van start en duurt een jaar. „En die gaat niet alleen over archeologie. Iedereen hier heeft wel iets met de Maas, toch?”